

Spannende spinners

Eind oktober 2016. Ergens op de Veluwe. Samen met twee vrienden ga ik op zoek naar een zeer zeldzame, dagactieve nachtvlinder: de herfstspinner. Het is aan het eind van de ochtend, zonnig, een graad of 6 en er staat een zachte wind. We zoeken langs een verhard pad tussen de vegetatie naar de vlinders.

1. Mannetje herfstspinner. Na enige tijd zien we in de buurt van het vrouwtje een aantal mannetjes vliegen. Deze worden actief nadat ze door de zon zijn opgewarmd. Ze vliegen druk rond, meestal vlak boven de vegetatie. Ons vrouwtje vinden ze in eerste instantie niet.

2. Dat verandert wanneer het vrouwtje feromonen begint uit te scheiden. Uit haar achterlijf verschijnt een klein puntig orgaan waarmee ze sekslofstoffen verspreidt.

4. Als hij haar na enige minuten vindt, kruipt hij boven op haar. De paring begint en duurt zeker een half uur. In die tijd zitten beide vlinders roerloos op de grasspriet. Als het mannetje klaar is, begint hij met zijn vleugels te trillen. Steeds sneller. Het lijkt alsof hij zich opwarmt om weg te vliegen. Hij komt echter direct naast het vrouwtje op de grond terecht en kruipt daarna in een dichtbij staande grasspriet, om daar te blijven zitten. Zijn taak is volbracht.

5. Het vrouwtje blijft nog enige tijd op dezelfde plaats zitten. Terwijl haar lichaam af en toe wee-achtige samentrekkingen maakt, komt er vocht uit de achterkant van haar lijf.

De vrouwtjes van de soort staan erom bekend zich laag in de vegetatie, vaak in een pol gras, op te houden. Daar doen ze, nadat ze uit hun pop zijn gekropen, niet veel meer dan wachten op een mannetje om bevrucht te worden. Na een klein uur zoeken vinden

we een vrouwelijke herfstspinner, inderdaad onder in een pol gras. Het is een vers exemplaar met een dik achterlijf, wat erop duidt dat ze haar eitjes nog in zich draagt. We besluiten te wachten tot een mannetje haar bezoekt.

Tekst en foto's:
Maarten Immerzeel
redactie Vlinders

3. Het duurt niet lang of ze heeft een mannetje verleid. Het lijkt hem wat moeite te kosten om haar exact te lokaliseren. Voordat hij haar vindt, vliegt hij druk door de vegetatie rondom de plaats waar zij zit te wachten.

6. Als dit klaar is begint ze met het leggen van de eitjes. Ze doet dit door steeds een stukje over de grond te lopen. De plaats waar ze haar eitjes legt, lijkt willekeurig, er zijn geen waardplanten in de directe omgeving en op een gegeven moment legt ze zelfs wat eitjes op haar eigen buik. In totaal legt ze een kleine twintig setjes eieren, variërend in aantal van vijf tot bijna twintig.

7. Tussen de eerste setjes loopt ze steeds een stukje van hooguit enkele tientallen centimeters. Als ze lichter wordt, vliegt ze tussen de legsets, soms zelfs tientallen meters. Uiteindelijk legt ze tussen de 150 en de 200 eitjes, waarna ze in de vegetatie blijft zitten. Ook haar taak is volbracht. ●